

Dr. S. O. Los zegt in de „Haagsche Kb.“ over de slang (en wat daarover gezegd was in de bezwaarschriften van Dr. Schouten en Dr. v. Leeuwen):

Wat de 2000 slangensoorten aangaat, de waarneming van deze is zeker nog niet beëindigd, zoodat er nog wel plaats is voor een andere conclusie aangaande hun verhouding tot den mensch. Er zijn kleurlingen, die een leltje op 't hoofd dragen, bij wijze van een hoed, om hen tegen aanvallen van slangen die uit de boomen op hen afkomen, te beveiligen. Deze laten geen slang leven als ze haar zien. Soms komen slangen, verborgen in een boomstam, met een partij hout dat afgeleden wordt, in een schuur bij een huis terecht in Oostersche landen. Al wil de eigenaar hen laten leven, omdat ze goed muizen vangen, kinderen en kleurlingen geven hen geen kwartier. Evenmin de ouders van een kind, dat hij het eten van zijn boterham op de speelplaats van een school door een slang werd overvallen en gedood. Wij aanvaarden de Bijbelsche leer, dat er door God een vete is gezet tusschen menschen en slangen, doch volgens de leer des Bijbels is de mindere in den meerdere begrepen, zooals b.v. Levi, die in Abrahams lendenen zijnde tienden gaf aan Melchizedek. Deze beschouwing is dus niet in tegenspraak met den vloek der slang.

N. B. Bovenstaande copie „persschouw“ is voor voorgaande nummers bestemd geweest, maar moest wegens plaatgebrek blijven liggen. De lezers zullen daarmee wel willen rekenen.

De wijze en dwaze maagden.

In „Den Gulden Winckel“ lees ik iets over een boek van L. M. Montgomery, Emily Bergopwaarts:

Emily heeft neiging tot schrijven, en wanneer wij haar dagboek lezen, is het bijna niet mogelijk aan een veertienjarig kind te denken. Lees haar overpeinzing in de kerk bij een vervelende preek:

„Waar heeft Dominee Sampson het over? — O, over de wijze maagden. Ik heb een hekel aan de wijze maagden, ik vind dat zij erg zelfzuchtig waren. Zij hadden den dwazen maagden best wat olie kunnen geven. Ik geloof niet dat het Jezus' bedoeling was haar te prikken, evenmin als den onrechtvaardigen rentmeester — ik geloof, dat hij alleen dwaze menschen wilde waarschuwen niet dwaas en zorgeloos te zijn, omdat wijze zelfzuchtige menschen hen nooit zouden helpen. Ik zou wel eens willen weten of het heel slecht van mij is liever buiten te willen zijn bij die dwaze maagden en haar te helpen en te troosten dan binnen aan 't feestmaal te zitten met de wijze maagden. Het zou ook veel interessanter zijn. — Ik moet al die dingen morgen opschrijven in mijn Jimmyboek. Zij zijn zoo boeiend, maar ik schrijf liever over mooie dingen. Doch deze dingen hebben een scherppeur, die mooie dingen niet schijnen te hebben. — „Werkelijk, ik geloof niet dat er een meisje van veertien jaar is dat zulke gedachten heeft en ze zoo uitdrukt.

Het is ook te wenschen, dat het meisje wat beter toepassing maakt uit juistere exegese.

K. S.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie.)

Zeer geachte Redactie,

Door een misverstand bleef reeds te lang onweersproken een gerucht, waarop U in Uw nummer van 30 April j.l. attendeerde, als zou „voor eenige jaren een theoloog van ethische richting aan een Geref. predikant“ een raad gegeven hebben, die op een soort „kringvorming“ van min edele structuur doelde, een raad, door U een „Achteloosheid“ genoemd.

Mijnheer de redacteur, het gerucht berust op de kennis, die sommigen door bepaalde omstandigheden van een particulieren brief verkregen hebben. Het gerucht is echter niet equivalent aan den inhoud van den brief. Gelijk ik particulier aan een der leden Uwer redactie kon aantoonen, heeft de „ethische theoloog“ in kwestie in bedoelden brief niets geschreven dat minder oorbaar geacht of genoemd zou mogen worden.

Hopende dat U dit alsnog in Uw blad opnemen wilt, beleefd U dankende,

De „Geref. predikant“ in quaestie.

Kon de betrokken Gereformeerde predikant ertoe besloten om in overleg met den „theoloog van ethische richting“ de gevoerde correspondentie te publiceren, zoo zou naar wij van betrouwbare zijde werden ingelicht, voor onze lezers blijken, dat onze kwalificatie destijds niet onjuist is geweest. HEPP.

SYNODE TE ASSEN.

Zitting van Woensdag.

Woensdagmorgen 10 uur werd de Synode heropend. Gezongen werd Psalm 80:1 en 9, waarna de praeses, Dr. K. Fernhout, voorlas Efeze 4:1—16. Appel nominaal werd gehouden.

Hierbij meek, dat van de praesidissierende leden afwezig zijn Prof. Dr. W. Goesink; Prof. Dr. C. v. Gelderen en Prof. Dr. S. Greijndanus.

Van de afgevaardigden zijn de prins van Groeninge en Frieland t. Noordt aanwezig.

Voor Frieland-Zuid neemt oudert. D. Folkerts van Scharnegantum voor oudert. P. K. Dam van Heerenveen zitting. Van Drenthe is ook Dr. H. W. Iman van Assen weer aanwezig. De T. Gerber, de secundus van De Laman neemt nu weer zitting als predikant van de ontvangende kerk. Van de ouderlingen van Drenthe is oudert. D. v. Goor van Nieuwlande, de secundus van den heer L. Hekman van Schonebeek afwezig. Oudert. G. Schommaker, van Beiden, de tweede secundus, zal alsnog ten spoedigste onthouden worden.

Van de afgevaardigden voor Overijssel blijkt ouderting dhr. Chr. Dixon van Deventer verhinderd. Zijn secundus, ouderting J. Wijnbeek van Zwolle, berichtte eveneens niet te kunnen komen. Ouderting H. Morsink van Delden zal nu alsnog onthouden worden.

Van de Geldersche afgevaardigden heeft Dr. G. Renting

Want het ring, — of zonder in noelijkheid aantal mil- „verklaart“ nog. Want list en zegt aergens ge- andere en Gods, dan e wel niet De tijdper- iets ver- verklaring polhesse en alles maar in nap tot

ertijd reeds ater geheel te concept- het verschil tijdperken wel „naar ond van de Schrift. We

It toch ook an 24 uur“ eker; neen, idere gron- tionschap, tijdperken- t de meest tharrel te ik vrees de zigen. Wij tijdperken- hrift, wars een andere chrift, dan de Schrift reeds woos rgang) hoe arin voor- idelijkheid of eigenlijk hier nu in onnedagen niet uit te ik aan de e begeren, van dagen lat wij aan ogen. De En de be- plicht dus et zoo, ge- Westersche duidelek- nheid“ die „dag“ ab- ken-hypo- p. 511 v.). l meer ge- de synode amen, dat

beeld“. t komt ook lde theorie Leeuwen

berhaalde- oud-Oos- uleeringen nder meer chrift niet emende) is arde als

It is noch kt de taal d en waar ericus waar on eentrische i en dr v. weer voor en onjuist, oorstelling nurweten- o, dat wij rstellingen varen dat zij niet de kt, de taal en blijft.

rt Smit. e schrijver

in de zijde ku leggen persoonlijk de gehou- Voord. En d de letter maande de en bid, nu

is bij mij at uit den komt, mij nde in de

„critiek veler jongeren“ daigene te vinden wat ik nu eens moge noemen een „afgescheiden strooming“. Het blijkt thans in velerlei opzicht een „ethische“ strooming te zijn, deels onbewust maar ook deels bewust. Het is het Kantianisme, dat in deze debatten de verhouding van Schrift en „wetenschap“ tracht te reconstrueeren. En daartegen is strijd noodig. De Gereformeerde belijdenis aangaande de openbaring en het standpunt der wijsbegeerte van Kant zijn niet te verzoenen, nu niet en nooit.

Allegoriseeren.

De v. Herksen geeft dit staaltje van allegorische preeken uit vroeger dagen:

Na al die verklaren volgde dan nog het uiteenzetten van den figuurlijken zin, de z.g.n. allegorische interpretatie, de dogmatische beteekenis van den tekst en eindelijk de toepassing op de levenspraktijk. Vooral de Coccejanen bewandelden al deze paden. De allegorische vertolking leidde dan soms tot wonder-fantastische spelingen van het vernuft. Zoo maakte de beroemde Vitringa (waarijk niet de eerste de beste) van Elia, toen hij door de kinderen van Bethel bespot werd: Paulus, die zijn hoofd te Cenchrea geschooren had en dus een kaalkop was! De twee-en-veertig kinderen zijn dan de meer dan veertig mannen, die gezwoeren hadden Paulus te zullen ombrengen (Hand. 23) en de twee beren zijn Vespasianus en Titus! Hetwelk met veel materiaal klaarijk wordt aangetoond ende bewezen. ... in een preek!

Dit citaat is uit de „Hillegomsche Kerkh.“. Wekelijks wordt er bij vele afgezonderde groepjes nog zoo „gepreekt“. Zóó — en erger.

De rede van prof. Haitjema.

Van de tegen Assen gerichte rede van prof. Haitjema maakten we reeds melding. Omtrent de critiek laten we nog iets lezen.

Prof. H. heeft met Junius, ik bedoel: met enkele passages uit Junius, gewerkt en bewoerd, dat daarmee de kwestie verder tot oplossing gebracht was.

Nu zegt dr. H. Kaajan, dat prof. H. ten onrechte Junius heeft aangezien voor een echt vertegenwoordiger van het Calvinisme:

Professor Haitjema zal zeggen, dat niemand minder dan Dr. A. Kuyper een bloeioezing uit Junius' werken in de „Bibliotheca Reformata“ ons gegeven heeft.

Maar Dr. Haitjema vergete niet, dat de uitgave van Junius' werken door Dr. Kuyper dagteekent uit het jaar 1882, toen deze nog lid was van de Nederlandsche Hervormde Kerk.

Trouwens, in de voorrede verklaart Dr. Kuyper, dat daarom de keuze op Junius' werken viel, omdat zijn naam niet alleen bij de Calvinisten maar ook bij de Remonstranten een goeden klank had en nog heeft. Junius leefde in den tijd, toen de wegen van Calvinisten en Arminianen nog niet voor goed waren uiteen geslagen.

Ook aan een uitspraak van prof. Geesink wordt herinnerd:

Natuurlijk heeft Junius met zijn Irenisch Tractaat het hart gestolen van alle vroegere en latere Libertijnen. In den remonstrantischen tijd moest Le paysible Christien telkens dienst doen tegen de Gereformeerden.

Dr. Kaajan besluit:

Op het punt van de Kerk komt Junius dan ook niet het classieke Calvinisme der 16de eeuw wel ter dege in strijd.

Dit blijkt uit het navolgende voorval:

Toen eens de hoogleeraar Thysius in Geneve bij Beza kwam, viel deze hem terstond in de rede met de woorden: „En hoe gaat het wel met onzen beminden broeder Junius? Hij is iemand, die zich voor onze kerken bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, hoewel hij in één hoofdpunt van ons gevoelen verschilt.“

Dit hoofdpunt was de leer van de Kerk.

Door zijn Le paysible Christien heeft Junius inderdaad verdenking gewekt.

En even later:

Geen wonder dat de historicus H. de Vries Junius noemt: „eerder Arminiaan dan Gomarist; heminaar van den confessioneeleu vrede.“

In „De Heraut“ heeft prof. Kuyper allereerst het hoofdbezwaar van prof. Haitjema onderzocht:

Het hoofdbezwaar nu van Prof. Haitjema is, dat door de Asser Synode, zooals hij beweert, „het accent van het woord gezag in de verbinding Schriftgezag jammerlijk verschoven is“. Heel duidelijk is dit reeds niet en ook wat hij er daarna op volgen liet, dat „die autoriteit nu iets zakelijks is geworden, iets van de dingen, de verhalen, de geteekende tafereelen“, maakt de zaak niet veel helderder, evenmin als de klacht, daaraan toegevoegd, dat „het waarheidsbegrip daardoor verwereldlijkt zou zijn en daarmee de autoriteit der waarheid verzakelijkt“. In den mond van een ethischen theoloog zouden we deze uitdrukkingen nog kunnen begrijpen. De ethische wil van een autoriteit van de Schrift als zoodanig niet weten: zijn bezwaar is juist, dat men daardoor gezag toekent aan een boek, d.w.z. aan een zaak, terwijl het gezag alleen kan toekomen aan een persoon; in de Schrift nu is wel een Godsopenbaring, die voor ons gezag behoort te hebben, maar dit gezag raakt niet de historische verhalen in de Schrift, maar alleen den religieus ethischen inhoud. Prof. Haitjema wil echter deze ethische opvatting niet huldigen; hij verklaart zelfs haar bestiet te verwerpen; hij wil de echt-Gereformeerde opvatting verdedigen. Maar zoodra hij dit nu nader zal uitwerken, komt hij toch weer bij het ethische standpunt terecht, want dan beperkt hij deze autoriteit tot wat hij de bevelen Gods noemt, die in de Schrift worden gevonden. Het is het hinken

op deze twee gedachten, waardoor het betoog van Prof. Haitjema zoo duister wordt.

Over de vooropstelling van de „bevelen“ Gods in de Schrift, met achteropstelling van den overigen inhoud van den bijbel, zegt prof. Kuyper:

Wanneer in onzen Catechismus gezegd wordt, dat het waarachtig geloof bestaat in een stellig weten of kennen, waardoor ik alles voor waarachtig houd, wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft, dan wordt daarmee dus allermint beloofd, dat we in de Schrift onderscheid hebben te maken tusschen „bevelen Gods“, die met Goddelijk gezag voor ons optreden, en mededeelingen aangaande dingen, historische gebeurtenissen, tafereelen, die dit gezag niet zouden hebben. Na onze Geloofsbelijdenis Artikel V wordt dit misverstand wel voor goed afgesneden, want hier staat, dat we alles wat in de Canonische boeken begrepen is, zonder eenige twijfeling hebben te gelooven. Elke poging om dit gezag alleen te betrekken op de bevelen Gods in de Heilige Schrift en niet op de zaken, de dingen, de gebeurtenissen, die ons daarin verhaald worden, zou dus lijnrecht in strijd zijn met wat onze Geloofsbelijdenis ons leert. Indien Prof. Haitjema dit nu een „verzakelijken“ wil noemen van de autoriteit der Schrift, dan toont hij daarmee alleen, hoe hij in zijn opvatting van de autoriteit der Schrift afwijkt van hetgeen onze Gereformeerde Kerk en onze beste Theologen steeds hebben geleerd en hetgeen men gewoonlijk noemt de auctoritas historica, d.w.z. de historische autoriteit der Schrift.

Evenwel, prof. Haitjema meende uit Junius' boek een argument te kunnen halen. Junius had immers gezegd, dat alleen Gods „rescripta“ de hoogste en absolute autoriteit bezetten. Prof. Kuyper merkt op, dat de vertaling van prof. H. van dit latijnsche woord niet deugt, en allermint een doudelijken grond levert voor zijn gewichtige aanklachten. We lezen:

Prof. Haitjema vertaalt het latijnsche woord rescripta, dat we met opzet onvertaald lieten, door bevelen, en grondt dan daarop zijn betoog, dat dus volgens Junius dit gezag zou toekomen aan de bevelen Gods in de Schrift. Het woord rescripta nu beteekent in het Latijn niet in de eerste plaats bevelen, maar een schriftelijk antwoord, een schriftelijk bescheid bepaaldelijk van den keizer en dat daarom met gezag bekleed was; eerst daarna heeft het de beteekenis van een bevelschrift.

Tenslotte merkt „De Heraut“ nog op (weer met vermelding van bewijsplaatsen):

Juist wat Prof. Haitjema aan de Synode van Assen verwijt, dat zij het gezag der Heilige Schrift „verzakelijkt“ zou hebben door het te betrekken op de dingen, de verhalen, de tafereelen, die in de Schrift ons geteekend worden, vindt men evenzeer bij Junius. Hoe Prof. Haitjema zich op Junius beroepen kan om de Synode van Assen te beschuldigen van de leer onzer uitnemendste theologen te zijn afgeweken, is ons dan ook een raadsel. Misschien ligt de oplossing van dit raadsel hierin, dat Prof. Haitjema zich alleen de laatste gunde Hoofdstuk II van deze Theses Theologicas van Junius in te zien, maar vergat door te lezen tot Hoofdstuk V, waar Junius opzettelijk over deze autoriteit der Schrift handelt.

Prof. Haitjema's oraties tegen Assen zijn nu telkens en telkens weer voor zakelijke critiek vatbaar gebleken, zoodra er maar iets van gepubliceerd werd. Waarschijnlijk zou ook een nauwkeurig verslag van de debatten tusschen den hoogleeraar en gereformeerde studenten te Lunteren leerzaam kunnen zijn voor de beantwoording van de vraag, in hoeverre de hoogleeraar met genoegzaam geduld is ingedrongen in de vragen waarmee hij zich zoo nadrukkelijk inlaat.

In de „Kamper Kerkbode“ zegt ds. L. Kuiper:

Prof. H. haalt met instemming de woorden van Junius aan: „veeleer is het de roeping der kerk om het gezag, waarmee God zelf de Schrift bekleed heeft, door te geven en te verbreiden“. Zeer zeker, maar dan moet de kerk toch zelf ook bezitten en weten wat ze zal doorgeven; dan heeft iedereen het recht om van haar te eischen, dat zij, die anderen voor de majesteit van Gods Woord en haar leer wil doen haigen, zelf het bewijs geeft met haar leven, dat ze het van ganser harte geloof.

Daarom gaat ook het Referaat van Prof. H. langs de Synode heen.

Het zou misschien niet geheel overbodig geweest zijn, als prof. Haitjema, zich ter rechter tijd herinnerend, dat Assen niet thetisch, maar zuiverend werk te doen had, erop gewezen had, dat dr. Geelkerken de „klaar-blijkelijkheid“ van het paradijsverhaal ontkende; dat zijn volgingen niet veel goede woorden over hadden voor het poneeren van die klaar-blijkelijkheid; dat week aan week erop gewezen is, dat het onwetenschappelijk is, te spreken van den „duidelijken zin van het Schriftverhaal“, enz., maar dat Junius, die Augustinus nog wel lamelijk druk citeert, als hij het over Gen. 2 en 3 heeft, toch meent, dat men uit de woorden van het verhaal zelf („ipsius Moysi verbiis“) heel wat valsche theorieën over het wezen van de eerste zonde kan weerleggen. Blijkbaar heeft Junius meer geloof in de klaar-blijkelijkheid van het paradijsverhaal dan de schare van opponenten tegen Assen, en zou hij afwijzen de opinie van dr. Geelkerken, omdat men uit wat dr. Geelkerken overhondt van de woorden van Mozes, zooals hij het zegt, ongeveer niets meer afleiden kan over het wezen van de eerste zonde. Daarover liep het in Assen; en als men toen gewild had, zou men op Junius zich hebben kunnen beroepen in het dogmatisch-exegetisch rapport, en zou ds. H. G. v. d. Brink in zijn redevoeringen ook wel in dezen vorm zijn raad hebben kunnen geven: als ge moeilijkheden hebt, bel dan Assen even op, plus Junius. Junius van prof. Haitjema.

van Winterswijk voor Dr. G. Kunst van Arnhem zitting genomen. Aangezien hij voor het eerst ter Synode aanwezig is, bedingde Dr. Benting door opspraak instemming met de bijdragen van de Geref. Kerken, waarna de premissen hem met een enkel vriendelijk woord werden medegedeeld.

Voor onderling G. v. Zegenaar van Rijnsdorp heeft voor Noord-Holland zitting genomen onderl. A. de Boer van Laudermeer.

Voor Zuid-Holland ten Noorden heeft Dr. A. H. van Minnen van 's-Gravenhage Dr. W. H. Gipsen van Scheveningen vervangen.

Van de Zeeuwische afgevaardigden vervangt onderling P. A. Schwartz van Kralendijk ook nu onderling D. Mulder van Zierikzee weer.

Van de Brabantische afgevaardigden is onderling A. Bax van Zevenbergen vervangen. Onderling M. J. v. Oord van Werkendam is voor hem in de plaats getreden.

Van de afgevaardigden van de graafschap Beethem en Oostersland is Dr. W. Bronger van Beethem vervangen. Dr. G. Hummelt van Bunde treedt als zijn secundus op.

De voorzitter sprak hierop een openingswoord, waarin hij allereerst de leden der Synode welkom heette, en de kerk van Assen dank bracht, dat zij nu voor de vierde maal de Synode ontvangt.

De praeses sprak er zijn bijdrage over uit, dat God Is. H. W. Lamm, den assessor der Synode, weer deed herstellen, zoodat hij de zittingen der Synode kan bijwonen.

De praeses deed voorlezing van een schrijven van dank betuiging van Prof. Dr. G. Ch. Aalders voor het bijk van deelneming der Synode bij het overlijden van zijn vader en van onderscheiden berichten van verbodering.

Aan Prof. Dr. S. Greydanus zal de dank der Synode betuigd worden voor zijn bereidwilligheid om de kerken in Amerika te willen vertegenwoordigen.

Aan Dr. J. G. Kunst van Arnhem zal door de Synode een schrijven van sympathie gezonden worden.

Hiera, (ge de te scriba, Dr. G. Keizer van De Smeg, de acta der vorige zitting (Onderling 9 Sept.) De acta werden zonder discussie goedgekeurd.

De praeses las een nader ingekomen schrijven van Dr. J. P. de Gaay Fortman c.s., alhoewel een schrijven van Dr. W. J. A. Schouten van Kampen.

Laatste-nieuw schrijven wordt in handen van de dogmatische commissie gesteld ter behandeling van de proclama-tie van het in behandeling konink kan.

Een ingekomen schrijven van de classis Haarlem, van den kerkeraad van Haarlemmermeer-Oostzijde en van die van Halfweg wordt in handen van de kerkrechtelijke commissie gesteld. Eveneens een schrijven van Dr. S. P. Vermeer van Oudenhoorn.

De D. P. Koopmans van Sneek rapporteerde hierop namens de deputaten van advies en bijstand voor de kerk van Makkum c.s. en de classis Bafward inzake de zaak Dr. C. Vermaat.

Op voorstel van den praeses, werd besloten dit rapport te stellen in handen der kerkrechtelijke commissie.

Namens de Synodale deputaten voor de classis Haarlem rapporteerde Dr. W. Broekman over de zaak Dr. Van Dam.

Ook dit rapport werd in handen gesteld der kerkrechtelijke commissie ter fins van advies. De praeses verzocht de commissie, indien zij het noodig acht, den Van Dam nog ter Synode te hooren, dit spoedig ter kennis van het moderamen te brengen.

De Synode werd hierop geschorst tot half twee, waarna zij in congres-saal zou bijeenkomen.

BOEKBESPREKING.

„Ten dage als ik riep“, door L. Penning.
Nijkerk — G. F. Callenbach.

Als te deel van de Chr. Bibliotheek verscheen dit boek van den onder Penning. Het verhaal verplaatst ons in hoofdzaak naar Hongarije, en vertelt van het lijden der predikanten aldaar in de 17e eeuw. De ge-gevens zijn buitengewoon ontroerend, en Penning heeft den historischen achtergrond goed laten uitkomen. Er komen personen in voor, die bijzonder treffen; wij denken vooral aan Kinski no. 1000. Soms wijdt de schrijver wel eens teveel uit; zoo b.v. het voorval in Den Haag, als de Ruyter zich weer vinden laet, om met de vloot uit te gaan. Over het geheel genomen is het een aantrekkelijk boek, dat meermalen span-nende geleefte heeft, en de lezers zeer zal boeien. Het is, gelijk vanzelf spreekt, keurig uitgegeven. De intekenaren op de bibliotheek van Callenbach zullen hem dankbaar zijn voor dit boek.

J. D. WIELENGA.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Vierstal te:

's-Gravenhage-West (vac. M. Schuurman en Dr. D. H. Th. Vollenhoven); A. Hoeneveld te Nijkerk; J. A. Tazelaar te Rotterdam; E. J. Wijnjes te Oudshoorn en C. v. d. Woude te Gorredijk.

Tweestal te:

Knischde (de pred. p.) C. von Meynfeldt te Vrouwepolder en D. Rijnaldus Jr te Lommuiden.

Beroepen te:

Middelburg (vac. L. Bouma); H. van der Zee te Amsterdam-West.

Rotterdam, cand. H. Smut te Nieuw-Weerdinge.

Tijne (Fr.); Cand. F. Slomp te Ruinerwold.

Woerden; C. van Beenen te Bleslow Sibley (N.A.).

Bedankt voor:

Apeldoorn; J. Wijnmaa te Charlois.

Dussen en Meowen; E. H. Woldring te Korshorn.

Zaiken; D. Hogenark te Charlois.

Intrede te:

Bolnes; J. A. Schep. Tekst 2 Cor. 4:5-7.

Brouwerhaven; cand. Jolt. de Boer. Tekst Eliaz 3:14, 17.

Afscheid van:

Veere; L. K. Wessels. Tekst 1 Petr. 5:10, 11.

Jubilaea:

6 Nov. J. Dunssema. Ent-pred. van Uithuizen te Groningen, 55 jaar.

7 Nov. J. H. Landwehr, Ent-pred. van Rotterdam te Voorburg, 40 jaar.

9 Nov. J. C. Huijzen, Ent-pred. van Sexbierum te Vinkeveen, 45 jaar.

10 Nov. A. Schweitzer te Boksloot, 25 jaar.

13 Nov. W. Post, Ent-pred. van Soerabaja te Drachten, 45 jaar.

17 Nov. H. Ph. Ingwersen te Nijkerk, 25 jaar.

17 Nov. D. Hoek te Enkhuizen, 25 jaar.

Kerkinstellering. Te Marienberg (Ov.) wordt de mogelijkheid van de instellering voor Geref. Kerk onder de cogen gezien. De Gereformeerden aldaar behooren tot de Geref. Kerk van Vroomshoop.

De Gereformeerde Kerk van Katendrecht. Zaterdagmiddag heeft de eerste steenlegging plaats gevonden van het derde kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk in Katendrecht-Hilleshuis, aan de Polderstraat.

Beroepen. De heer A. F. Koeckmans heeft met goed gevolg preparatoir examen afgelegd voor de classis Amersfoort der Geref. Kerken. Hij zal waarna een eventueel beroep in overweging nemen. Zijn adres is per 1 November Teeklaan 448, te Den Haag.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Amsterdam-Oost; D. Triessen te 's-Gravenzande.

Bedankt voor:

Harderwijk; G. Salomons te Amersfoort.

Intrede te:

Soest; Cand. B. Oosthoek. Tekst Psalm 43:3 en 4.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Aanktekerke; B. v. Noerbos te Terneuzen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Driedal te:

Vlaardingen (vac. J. Kat); A. Lutijn te Muiden; L. G. de Bruggen te Oene en B. N. B. Bouthoorn te Zeist.

Beroepen te:

Hulzen; J. H. Th. Rappard te Barneveld.

Kortgene; A. M. v. d. Most van Spijk te Opwierda (Gr.).

Lexmond; J. G. Dekking te Kesteren.

Mijrecht; A. J. Hoeksema te Willige-Langerak.

Oosterwold (Gld.); J. G. Dekking te Kesteren.

Oordorp; D. Th. Keck te Garderen.

Sonneveldijk; H. A. Leemans te Delft.

Aangenomen naar:

Franker; B. J. Graatman te Beerta.

Groningen (vac. J. L. Pierson); J. J. v. d. Wall te Breda.

Zuidlaren; W. F. Dikboorn te Wildervank.

Bedankt voor:

Bergambacht; L. Kierit te Baarn.

Fageneord (vac. W. Voors); J. F. Roth te Alinkerk.

Schalwijk c.s. (toez.); J. Jukema te Broek op Langendijk.

Vianen; Dr. J. J. Woldemart te Warmond.

Wommels (Gr.); H. Sierringa te Horven en Aerd.

Zegveld; J. D. van Hof te Wilna.

Intrede te:

Leeuwarden; Dr. O. Norel. Tekst 1 Joh. 3:7 en 8a.

Afscheid van:

Gethoorn; C. A. Smeep. Tekst Hand. 20:32.

Jubilaea:

11 Dec. Dr. J. H. Gunning JHe, Ent-pred. van Serooskerke (W.) te Bilthoven, 45 jaar.

„De Reformatie“ is door zijn
grote oplage MET blad voor
FAMILIE-ADVERTENTIE.
Onze Gereform. kringen ge-
lieven daarmee te rekenen.

Kerstfeest 1926

Verschenen is de nieuwe
catalogus van de Bibliotheek
voor Zondagsschool en Evan-
gelisatie onder redactie van
Dr. J. Douma, J. C. de Ko-
rma en Dr. C. Lindemans.
bij den uitgever W. D.
MEINEMA, DELFT. Deze
catalogus wordt op aan-
vraag gaarne gezonden.
Ook School- en Evangeli-
atiebibliotheken kunnen
van deze extra voordelige
aanbieding profiteren.

In elk Christelijk gezin behoort
naast den Bijbel aanwezig te zijn
een betrouwbare vertaling van
THOMAS A. KEENE, DE NAOE-
LING VAN CHRISTUS. Schaff
U daarom nog heden aan de
vertaling van Dr. B. Wielema.
Deze uitgave is voorzien van
een prachtige inleiding en ver-
klarende aantekeningen. Zon-
der eenige uitzondering juicht
de Christelijke pers deze nieuwe
vertaling toe. Dat zegt toch wat
voor een boek waarvan zoovle
vertalingen bestaan! De vertaling
van Dr. B. Wielema is verschenen
bij W. D. MEINEMA, DELFT
en is op fraai papier gedrukt
in twee kleuren en in backram
gebonden. Prijs f 3.75. In elken
boekhandel verkrijgbaar.

Orgel-aanbieding.

(Nieuwe Orgels)

1 spel 2 reg. f 95.—; 2 spel 13
reg. f 225.—; 3 spel 14 reg.
w.o. f 245.—; 4 spel 16
reg. w.o. f 265.—; 5 spel 18
reg. w.o. f 285.—; 6 spel 20
reg. w.o. f 305.—; 7 spel 22
reg. w.o. f 325.—; 8 spel 24
reg. w.o. f 345.—; 9 spel 26
reg. w.o. f 365.—; 10 spel 28
reg. w.o. f 385.—; 11 spel 30
reg. w.o. f 405.—; 12 spel 32
reg. w.o. f 425.—; 13 spel 34
reg. w.o. f 445.—; 14 spel 36
reg. w.o. f 465.—; 15 spel 38
reg. w.o. f 485.—; 16 spel 40
reg. w.o. f 505.—; 17 spel 42
reg. w.o. f 525.—; 18 spel 44
reg. w.o. f 545.—; 19 spel 46
reg. w.o. f 565.—; 20 spel 48
reg. w.o. f 585.—; 21 spel 50
reg. w.o. f 605.—; 22 spel 52
reg. w.o. f 625.—; 23 spel 54
reg. w.o. f 645.—; 24 spel 56
reg. w.o. f 665.—; 25 spel 58
reg. w.o. f 685.—; 26 spel 60
reg. w.o. f 705.—; 27 spel 62
reg. w.o. f 725.—; 28 spel 64
reg. w.o. f 745.—; 29 spel 66
reg. w.o. f 765.—; 30 spel 68
reg. w.o. f 785.—; 31 spel 70
reg. w.o. f 805.—; 32 spel 72
reg. w.o. f 825.—; 33 spel 74
reg. w.o. f 845.—; 34 spel 76
reg. w.o. f 865.—; 35 spel 78
reg. w.o. f 885.—; 36 spel 80
reg. w.o. f 905.—; 37 spel 82
reg. w.o. f 925.—; 38 spel 84
reg. w.o. f 945.—; 39 spel 86
reg. w.o. f 965.—; 40 spel 88
reg. w.o. f 985.—; 41 spel 90
reg. w.o. f 1005.—; 42 spel 92
reg. w.o. f 1025.—; 43 spel 94
reg. w.o. f 1045.—; 44 spel 96
reg. w.o. f 1065.—; 45 spel 98
reg. w.o. f 1085.—; 46 spel 100
reg. w.o. f 1105.—; 47 spel 102
reg. w.o. f 1125.—; 48 spel 104
reg. w.o. f 1145.—; 49 spel 106
reg. w.o. f 1165.—; 50 spel 108
reg. w.o. f 1185.—; 51 spel 110
reg. w.o. f 1205.—; 52 spel 112
reg. w.o. f 1225.—; 53 spel 114
reg. w.o. f 1245.—; 54 spel 116
reg. w.o. f 1265.—; 55 spel 118
reg. w.o. f 1285.—; 56 spel 120
reg. w.o. f 1305.—; 57 spel 122
reg. w.o. f 1325.—; 58 spel 124
reg. w.o. f 1345.—; 59 spel 126
reg. w.o. f 1365.—; 60 spel 128
reg. w.o. f 1385.—; 61 spel 130
reg. w.o. f 1405.—; 62 spel 132
reg. w.o. f 1425.—; 63 spel 134
reg. w.o. f 1445.—; 64 spel 136
reg. w.o. f 1465.—; 65 spel 138
reg. w.o. f 1485.—; 66 spel 140
reg. w.o. f 1505.—; 67 spel 142
reg. w.o. f 1525.—; 68 spel 144
reg. w.o. f 1545.—; 69 spel 146
reg. w.o. f 1565.—; 70 spel 148
reg. w.o. f 1585.—; 71 spel 150
reg. w.o. f 1605.—; 72 spel 152
reg. w.o. f 1625.—; 73 spel 154
reg. w.o. f 1645.—; 74 spel 156
reg. w.o. f 1665.—; 75 spel 158
reg. w.o. f 1685.—; 76 spel 160
reg. w.o. f 1705.—; 77 spel 162
reg. w.o. f 1725.—; 78 spel 164
reg. w.o. f 1745.—; 79 spel 166
reg. w.o. f 1765.—; 80 spel 168
reg. w.o. f 1785.—; 81 spel 170
reg. w.o. f 1805.—; 82 spel 172
reg. w.o. f 1825.—; 83 spel 174
reg. w.o. f 1845.—; 84 spel 176
reg. w.o. f 1865.—; 85 spel 178
reg. w.o. f 1885.—; 86 spel 180
reg. w.o. f 1905.—; 87 spel 182
reg. w.o. f 1925.—; 88 spel 184
reg. w.o. f 1945.—; 89 spel 186
reg. w.o. f 1965.—; 90 spel 188
reg. w.o. f 1985.—; 91 spel 190
reg. w.o. f 2005.—; 92 spel 192
reg. w.o. f 2025.—; 93 spel 194
reg. w.o. f 2045.—; 94 spel 196
reg. w.o. f 2065.—; 95 spel 198
reg. w.o. f 2085.—; 96 spel 200
reg. w.o. f 2105.—; 97 spel 202
reg. w.o. f 2125.—; 98 spel 204
reg. w.o. f 2145.—; 99 spel 206
reg. w.o. f 2165.—; 100 spel 208
reg. w.o. f 2185.—; 101 spel 210
reg. w.o. f 2205.—; 102 spel 212
reg. w.o. f 2225.—; 103 spel 214
reg. w.o. f 2245.—; 104 spel 216
reg. w.o. f 2265.—; 105 spel 218
reg. w.o. f 2285.—; 106 spel 220
reg. w.o. f 2305.—; 107 spel 222
reg. w.o. f 2325.—; 108 spel 224
reg. w.o. f 2345.—; 109 spel 226
reg. w.o. f 2365.—; 110 spel 228
reg. w.o. f 2385.—; 111 spel 230
reg. w.o. f 2405.—; 112 spel 232
reg. w.o. f 2425.—; 113 spel 234
reg. w.o. f 2445.—; 114 spel 236
reg. w.o. f 2465.—; 115 spel 238
reg. w.o. f 2485.—; 116 spel 240
reg. w.o. f 2505.—; 117 spel 242
reg. w.o. f 2525.—; 118 spel 244
reg. w.o. f 2545.—; 119 spel 246
reg. w.o. f 2565.—; 120 spel 248
reg. w.o. f 2585.—; 121 spel 250
reg. w.o. f 2605.—; 122 spel 252
reg. w.o. f 2625.—; 123 spel 254
reg. w.o. f 2645.—; 124 spel 256
reg. w.o. f 2665.—; 125 spel 258
reg. w.o. f 2685.—; 126 spel 260
reg. w.o. f 2705.—; 127 spel 262
reg. w.o. f 2725.—; 128 spel 264
reg. w.o. f 2745.—; 129 spel 266
reg. w.o. f 2765.—; 130 spel 268
reg. w.o. f 2785.—; 131 spel 270
reg. w.o. f 2805.—; 132 spel 272
reg. w.o. f 2825.—; 133 spel 274
reg. w.o. f 2845.—; 134 spel 276
reg. w.o. f 2865.—; 135 spel 278
reg. w.o. f 2885.—; 136 spel 280
reg. w.o. f 2905.—; 137 spel 282
reg. w.o. f 2925.—; 138 spel 284
reg. w.o. f 2945.—; 139 spel 286
reg. w.o. f 2965.—; 140 spel 288
reg. w.o. f 2985.—; 141 spel 290
reg. w.o. f 3005.—; 142 spel 292
reg. w.o. f 3025.—; 143 spel 294
reg. w.o. f 3045.—; 144 spel 296
reg. w.o. f 3065.—; 145 spel 298
reg. w.o. f 3085.—; 146 spel 300
reg. w.o. f 3105.—; 147 spel 302
reg. w.o. f 3125.—; 148 spel 304
reg. w.o. f 3145.—; 149 spel 306
reg. w.o. f 3165.—; 150 spel 308
reg. w.o. f 3185.—; 151 spel 310
reg. w.o. f 3205.—; 152 spel 312
reg. w.o. f 3225.—; 153 spel 314
reg. w.o. f 3245.—; 154 spel 316
reg. w.o. f 3265.—; 155 spel 318
reg. w.o. f 3285.—; 156 spel 320
reg. w.o. f 3305.—; 157 spel 322
reg. w.o. f 3325.—; 158 spel 324
reg. w.o. f 3345.—; 159 spel 326
reg. w.o. f 3365.—; 160 spel 328
reg. w.o. f 3385.—; 161 spel 330
reg. w.o. f 3405.—; 162 spel 332
reg. w.o. f 3425.—; 163 spel 334
reg. w.o. f 3445.—; 164 spel 336
reg. w.o. f 3465.—; 165 spel 338
reg. w.o. f 3485.—; 166 spel 340
reg. w.o. f 3505.—; 167 spel 342
reg. w.o. f 3525.—; 168 spel 344
reg. w.o. f 3545.—; 169 spel 346
reg. w.o. f 3565.—; 170 spel 348
reg. w.o. f 3585.—; 171 spel 350
reg. w.o. f 3605.—; 172 spel 352
reg. w.o. f 3625.—; 173 spel 354
reg. w.o. f 3645.—; 174 spel 356
reg. w.o. f 3665.—; 175 spel 358
reg. w.o. f 3685.—; 176 spel 360
reg. w.o. f 3705.—; 177 spel 362
reg. w.o. f 3725.—; 178 spel 364
reg. w.o. f 3745.—; 179 spel 366
reg. w.o. f 3765.—; 180 spel 368
reg. w.o. f 3785.—; 181 spel 370
reg. w.o. f 3805.—; 182 spel 372
reg. w.o. f 3825.—; 183 spel 374
reg. w.o. f 3845.—; 184 spel 376
reg. w.o. f 3865.—; 185 spel 378
reg. w.o. f 3885.—; 186 spel 380
reg. w.o. f 3905.—; 187 spel 382
reg. w.o. f 3925.—; 188 spel 384
reg. w.o. f 3945.—; 189 spel 386
reg. w.o. f 3965.—; 190 spel 388
reg. w.o. f 3985.—; 191 spel 390
reg. w.o. f 4005.—; 192 spel 392
reg. w.o. f 4025.—; 193 spel 394
reg. w.o. f 4045.—; 194 spel 396
reg. w.o. f 4065.—; 195 spel 398
reg. w.o. f 4085.—; 196 spel 400
reg. w.o. f 4105.—; 197 spel 402
reg. w.o. f 4125.—; 198 spel 404
reg. w.o. f 4145.—; 199 spel 406
reg. w.o. f 4165.—; 200 spel 408
reg. w.o. f 4185.—; 201 spel 410
reg. w.o. f 4205.—; 202 spel 412
reg. w.o. f 4225.—; 203 spel 414
reg. w.o. f 4245.—; 204 spel 416
reg. w.o. f 4265.—; 205 spel 418
reg. w.o. f 4285.—; 206 spel 420
reg. w.o. f 4305.—; 207 spel 422
reg. w.o. f 4325.—; 208 spel 424
reg. w.o. f 4345.—; 209 spel 426
reg. w.o. f 4365.—; 210 spel 428
reg. w.o. f 4385.—; 211 spel 430
reg. w.o. f 4405.—; 212 spel 432
reg. w.o. f 4425.—; 213 spel 434
reg. w.o. f 4445.—; 214 spel 436
reg. w.o. f 4465.—; 215 spel 438
reg. w.o. f 4485.—; 216 spel 440
reg. w.o. f 4505.—; 217 spel 442
reg. w.o. f 4525.—; 218 spel 444
reg. w.o. f 4545.—; 219 spel 446
reg. w.o. f 4565.—; 220 spel 448
reg. w.o. f 4585.—; 221 spel 450
reg. w.o. f 4605.—; 222 spel 452
reg. w.o. f 4625.—; 223 spel 454
reg. w.o. f 4645.—; 224 spel 456
reg. w.o. f 4665.—; 225 spel 458
reg. w.o. f 4685.—; 226 spel 460
reg. w.o. f 4705.—; 227 spel 462
reg. w.o. f 4725.—; 228 spel 464
reg. w.o. f 4745.—; 229 spel 466
reg. w.o. f 4765.—; 230 spel 468
reg. w.o. f 4785.—; 231 spel 470
reg. w.o. f 4805.—; 232 spel 472
reg. w.o. f 4825.—; 233 spel 474
reg. w.o. f 4845.—; 234 spel 476
reg. w.o. f 4865.—; 235 spel 478
reg. w.o. f 4885.—; 236 spel 480
reg. w.o. f 4905.—; 237 spel 482
reg. w.o. f 4925.—; 238 spel 484
reg. w.o. f 4945.—; 239 spel 486
reg. w.o. f 4965.—; 240 spel 488
reg. w.o. f 4985.—; 241 spel 490
reg. w.o. f 5005.—; 242 spel 492
reg. w.o. f 5025.—; 243 spel 494
reg. w.o. f 5045.—; 244 spel 496
reg. w.o. f 5065.—; 245 spel 498
reg. w.o. f 5085.—; 246 spel 500
reg. w.o. f 5105.—; 247 spel 502
reg. w.o. f 5125.—; 248 spel 504
reg. w.o. f 5145.—; 249 spel 506
reg. w.o. f 5165.—; 250 spel 508
reg. w.o. f 5185.—; 251 spel 510
reg. w.o. f 5205.—; 252